

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
458328

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 20 juni 2014

Onderwerp Inzet onbemande luchtvaartuigen

In uw brief van 7 november 2013 heeft u mij verzocht een reactie te geven op het artikel in het Algemeen Dagblad d.d. 8 oktober 2013 over de inzet van drones. Met deze brief beantwoord ik uw verzoek. Daarbij geef ik tevens een aanvulling op eerder gegeven antwoorden op vragen die de leden Schouw en Berndsen (beiden D66) op 12 maart 2013 hebben gesteld over de inzet door de politie van onbemande luchtvaartuigen (Aanhangsel Handelingen, Vergaderjaar 2012-2013, nr. 2216).

De beantwoording van uw brief – ik ben mij dat terdege bewust – heeft vertraging ondergaan. Ik bied u daarvoor mijn verontschuldigingen aan. De afhandelingsduur heeft met name veel tijd gevegd vanwege het verkrijgen van een actueel en accuraat beeld rondom de onbemande luchtvaartuigen binnen de politie. Thans kan ik u het volgende berichten.

Reactie AD-artikel

Het Openbaar Ministerie en de burgemeesters zijn terughoudend met het doen van aanvragen voor de inzet van onbemande luchtvaartuigen. De toestellen die daarvoor thans worden gebruikt zijn van het zogeheten type Raven. Deze zijn eigendom van het ministerie van Defensie. Op grond van artikel 58 van de Politiewet 2012 bepaalt de minister van Veiligheid en Justitie, in overeenstemming met de minister van Defensie, of en op welke wijze bijstand wordt verleend. De aanvragen worden ingediend door het bevoegd gezag. Dit is de burgemeester voor zover de inzet van een Raven wordt gevraagd bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid, en de officier van justitie in het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. De aanvraag van de officier van justitie verloopt via het College van procureurs-generaal.

Uitgangspunt is dat voor opsporingsdoeleinden de nationale politie gebruik maakt van daarvoor bij het ministerie van Defensie beschikbare onbemande luchtvaartuigen. Feitelijk betekent dit dus de inzet van de Raven. Inzet van dergelijk materiaal kan overigens alleen onder gezag van het OM. Wanneer de politie, indien dit voor de taakuitvoering nodig is, materieel wil inzetten waarover het ministerie van Defensie niet beschikt, kan, na overleg met mij, tot aanschaf van afwijkend materieel worden overgegaan. In dit verband zij opgemerkt dat de Landelijke Eenheid begin 2014 een aantal onbemande luchtvaartuigen heeft

aangeschaft in het kader van onderzoek en ontwikkeling, niet gericht op operationele inzet. De aanschafkosten hiervan bedroegen € 7.450,-.

In het AD-artikel wordt de vraag gesteld naar de effectiviteit van het gebruik van onbemande luchtvaartuigen voor opsporingsdoeleinden. Ik heb de Kamer eerder meegedeeld dat in enkele henneponderzoeken de inzet van onbemande luchtvaartuigen daadwerkelijk geleid heeft tot de vervolging van enkele verdachten. De warmtebeelden van de Raven leverden aanvullende aanwijzingen op waardoor gerichte doorzoeken konden plaatsvinden en diverse kwekerijen konden worden ontmanteld. De inzet van de Raven is in deze gevallen in het strafdossier vastgelegd en de beelden van de betreffende woningen zijn bij het proces-verbaal gevoegd. Meer in het algemeen kan worden gesteld dat onbemande vluchten, afhankelijk van de aard van en ontwikkelingen in een strafrechtelijk onderzoek, zeer nuttig kunnen blijken voor het vergaren van aanwijzingen die ondersteuning bieden aan operationele beslissingen zoals het doen van een inval of het verrichten van een aanhouding.

Van de politie en het Openbaar Ministerie mag worden verwacht dat deze de ambitie hebben mee te gaan met relevante technologische en innovatieve ontwikkelingen. Daartoe behoort de toepassing van onbemande luchtvaartuigen als aanvulling op reeds ter beschikking staande opsporingsmiddelen. De ontwikkeling van deze luchtvaartuigen gaat snel waardoor de reikwijdte en duur van vluchten toenemen. Dit geldt ook voor de kwaliteit van de apparatuur waarmee de onbemande luchtvaartuigen kunnen worden uitgerust. Het zijn mede deze ontwikkelingen die vanaf 2009 bepalend zijn geweest en ook in de toekomst bepalend zullen zijn voor het te realiseren rendement van de vluchten.

Het gebruik van onbemande luchtvaartuigen in de opsporing is omkleed met een vaste procedure: op diverse momenten in de procedure wordt de subsidiariteit en proportionaliteit van een voorgenomen inzet getoetst. De camera's waarmee de Ravens zijn uitgerust, leveren geen beelden op waarop personen herkenbaar zijn. Eventuele inbreuken op de privacy die het strafvorderlijke overheidsoptreden door gebruik van onbemande luchtvaartuigen in de toekomst met zich kan brengen, omdat personen wel herkenbaar in beeld worden gebracht, zijn rechtmatig indien wordt voldaan aan de voorwaarden die aan dat overheidsoptreden zijn verbonden. Als het om een beperkte inbreuk op de privacy zou gaan, kan het cameragebruik worden gebaseerd op artikel 3 van de Politiewet 2012. Als het cameragebruik het karakter van stelselmatige observatie zou krijgen, moet aan de daarvoor geldende voorwaarden van artikel 126g van het Wetboek van Strafvordering worden voldaan.

In de notitie Vrijheid en veiligheid in de digitale samenleving (Kamerstukken II 2013-2014, 26 643, nr. 298) heeft het kabinet aangekondigd dat het in 2014 een onderzoek zal starten naar onder meer de vraag of de huidige wettelijke kaders voor het gebruik van camera's op de onbemande luchtvaartuigen met het oog op de privacy ook in de toekomst toereikend zijn. Dit onderzoek, uitgevoerd door het WODC, is inmiddels gestart.

De laatste alinea van het artikel stelt dat de onbemande luchtvaartuigen vooral zijn ingezet bij verkeerscontroles. Dit is slechts eenmaal gebeurd in Soesterberg. Ik verwijs hiervoor naar antwoorden op Kamervragen van 17 mei 2013 (Aanhangsel Handelingen, Vergaderjaar 2012-2013, nr. 2566).

Aanvullend antwoord op Kamervragen Schouw en Berndsen

Op 12 maart 2013 zijn mij door de leden Schouw en Berndsen (beiden D66) vragen gesteld over de aanschaf en inzet door de politie van onbemande luchtvaartuigen en de daaraan verbonden kosten. Deze vragen zijn beantwoord bij brief van 8 mei 2013 (Aanhangsel Handelingen, Vergaderjaar 2012-2013, nr. 2216). Volledigheidshalve deel ik uw Kamer in aanvulling op eerder gegeven antwoorden het volgende mee.

Naast het voormalig Korps landelijke politiediensten (KLPD) hebben ook twee voormalige korpsen van de politie de beschikking gehad over eigen onbemande luchtvaartuigen. Het voormalige korps Noord- en Oost-Gelderland heeft in 2012 kunnen beschikken over een onbemand luchtvaartuig, welke in het kader van een pilot is ingezet. De pilot betrof een aantal testvluchten om de mogelijkheden van het gebruik van het toestel voor politietaken te onderzoeken. De aanschaf van dit toestel heeft in totaal € 1.000,- gekost. Het voormalige korps Amsterdam-Amstelland heeft enkele jaren over drie onbemande luchtvaartuigen beschikt. Een van de toestellen was afkomstig van het toenmalige KLPD. Twee ervan waren in 2006 door het korps zelf aangeschaft. Met deze twee toestellen is destijds een aantal testvluchten uitgevoerd. Ook zijn de toestellen in die tijd enkele malen ingezet met als doel de mogelijkheden voor inzet ten behoeve van de politietaak te onderzoeken. De aanschafkosten van de twee toestellen bedroegen € 68.749,-. Voorts heeft het voormalige korps Amsterdam-Amstelland in 2010 een vrij verkrijgbaar toestel aangeschaft, eveneens met als doel de mogelijkheden ervan voor inzet ten behoeve van de politietaak te onderzoeken. De aanschafkosten bedroegen € 417,-

Het betreft hier situaties onder het oude politiebestel. Een aantal regionale korpsen had toen dus eigen materieel aangeschaft. Deze lijn behoort met de vorming van de nationale politie tot het verleden.

Ik vertrouw erop uw commissie met deze reactie en aanvulling op eerdere Kamervragen voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten